

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Themis Dea, Sev De Lege Divina; Stephani Pighii
Campensis**

Pighius, Stephanus Vinandus

Antverpiae, 1568

Ver.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12935

studium, quod me iam quadrienniū
ferè tenuit, nihilominus pro mei in-
genioli modulo, symbolorum om-
nium contextum ordine interpreta-
ri, & quam potui breuissimè eorum
rationes veterum auctorum testimo-
nijs probare conatus sum. In quo la-
bore, si vel ex parte aliqua tuæ expe-
ctationi me satisfecisse intelligam,
nihil est quod cerebrosa morer am-
plius quorundam iudicia, animusq;
ad maiora in huiusmodi argumento
tentandum tuis auspicijs mihi pluri-
mum augebitur. Sed interim vt in-
stituimus, ad rem ipsam pergamus.

VER.

*Ordinis sym-
bolorū ratio.*

ET in primis, vt ordinē sequamur
naturæ (quæ artifex ex vetustissimo
scribendi vsu in dirigendis per vasis
ambitū symbolis, cursum Solis diur-
num imitando obseruauit) à notis
Verni

Verni temporis, nobis etiam aptissi-
 mè incipiendum erit. Veri enim ad-
 scribunt philosophorum probatissi-
 mi quique, nō solum anni, sed etiam
 mundi & sæculi initium. Eius autem
 est symbolū Veneris larua, quæ Dea <sup>Ver Veneri
sacer.</sup>
 præsidet verno tempori, & in eius pe-
 culiari tutela est mensis Aprilis, ani-
 malium generationi accommodus :
 Cū enim omnia per eam veniant,
 id est oriantur, rectè Venus est dicta, <sup>Venus unde
dicta.</sup>
 ut testatur Cicero de natura Deorū
 libro secundo.

Pulchrè igitur operis sui exordio
 Lucretius, vbi Venerem inuocat:

*Per te quoniā genus omne animantum
 Concipitur, visitq; exortū lumina solis.*

Et iterum.

*Nam simul ac species patefacta est ver-
 na diei;*

Aëria primū volucres te diua, tuumq;

Significant initū percussæ corda tui vi.

L 5

Et

Et postea.

*Quæ quoniã rerũ naturam sola gubernas,
Nex sine te quicquã dias in luminis oras
Exoritur.*

Sic alia multa ibidem canit, quibus vernam illam temperiem, & animantum omniũ procreationẽ Veneri attribuit. Rationes plurimas enarrare latissimè ex Ouidio, Macrobio, & alijs multis auctoribus, nisi propositum esset obiter tantum causas rerũ attingere, quæ ad præsens spectant argumentum: alioqui nimis longa rexenda mihi esset historia.

De hastarũ religione & significatione varia, quas summa superstitione colebant veteres, nos multa in sacris Quirinalibus. In hac autẽ cælatura singulas singulis Deorum larvis adiunctas videmus cuspidum varietate differentes, sed vittis obligatas omnes: vt dijs sacratas esse constet: quod

*Hastæ Deorum
sacrae.*

quod signum etiam victimis addere
solent ad aram ducendis. Alioquin
& propriam hoc loco habent inter-
pretationem hastæ tēnijs obuinctæ.
Solis enim & Lunę consensum in re-
bus procreandis indicant. Nam ha-
stam Osiridi vel Soli, tēnias verò seu
vittas Isidi (quę Luna est) tribuere so-
lēt Ægyptij. Isidis ideo statuas mul-
ticoloribus fascijs vestiebant, Lunæ
varias in elementorum coaugmēta-
tione operationes & effectus his re-
presentantes: Licet Heliodorus ad
varias Lunæ *φάσεις* id est facies, vel a-
spectus hanc tēniarum diuersitatem
referat. In tabula tua hieroglyphica,
quam ex ahenea Bembi antiquissi-
ma depingi tibi curauit vir omnige-
na eruditione præclarus Antonius
Morillonius (vt haberes etiam typū
eius philosophię, cuius in gratiā phi-
losophorum omnium præstantissimi
qui-

*Hastæ Osi-
ridis.*

Vittæ Isidis.

*Tabula ahe-
nea Bembi.*

quiq; sunt peregrinati) videmus Isidem alibi candidis, alibi versicoloribus toto corpore vittis obuolutam.

*Pomum ac
rosæ quid
notent.*

*Pomum Ve-
neris.*

*Venus vi-
ctrix.*

*Diademata
Venus.*

Sed quod ad Veneris hastam at-
tinet, in eius cuspide vides pomum
rosæ folijs cinctum, quod florum &
fructuum primitias signare videtur
aduenientis æstatis. Poma autē Ve-
neris in tutela esse, maximè *ἐαρινὰ, καὶ
γλυκέα*, auctor est Artemidorus: & li-
cet pomorū inuentorem Dionysium
velit Theocritus, Veneri tamē ea tri-
buunt Antiphanes, & alij quidam.
Romani ob victoriam formæ, quam
Paridis iudicio est adepta, Victricem
Venerein cum pomo, & palmæ ramo
depingunt, qua specie frequenter vi-
demus in antiquis statuis & nu-
misinatis.

Addunt fronti diadema, ut in lar-
ua eius vides, victoriæ & Imperij in-
signe, quod simul cum triumpho in-
uenit

uenit primū Dionysius deuictis Indis, vt apud Plinium legimus.

Rosis autē gaudere Venerem poëtæ fabulantur omnes, quod odorum suauitate, & aspectus lepore & gratia excitetur Venus. Ob pulchritudinis sanè opinionē Veneri rosam esse sacram & propriam testatur Pausanias in Eliacis. Quā ipsa primum inuenit odoris gratitudine ducta, cū in formæ cōtrouersia à Iunone, & Pallade cestum amoris fasciā deponere cogeretur, veluti diserta ludit fabella Libanius Sophista. Cū igitur pulchritudinis augmentū & victoriæ adminiculū fuerit Veneri rosa, nō mirum in delitijs illi esse poëtas canere, vt Martialis ad rosam libro VI I.

Rosa Veneri
cur sacra.

*ſ felix rosa, mollibusque ſertis
Noſtri cinge comas Apollinaris,
Quas tu neſtere candidas, ſed olim;
Sic te ſemper amet Venus, memento.
Eandem*

Rosa rubra
refacta sit.

Eandem quoq; fingunt suo sanguine ex alba rubram fecisse, pede in rosarum spinis vulnerato, cum Adonidi sub apro periclitati vellet succurrere. Fabulā lepidissimē recitat Aphthonius in progymnasmatibus. Attingit etiam Claudianus de raptu Proserpine libro secundo de Venere in campis Siculis rosas colligente, ita canens:

Sic fata, cruoris

Carpit signa sui.

Quam lectionē sequitur Politianus. In multis tamen exemplaribus, *doloris*, non *cruoris* habetur, quod neque potest improbari, ut de Adonio etiā flore locus intelligatur. Tam enim in rosa, quā in Adonio flore signa doloris sui reliquit Venus, sanguinem amasij in hunc mutando, & illā proprio cruore tingendo. In rosæ autem elegidio, quod quidam Virgilij, quidam

Flos Adon-
nium.

dam verò Aufonij esse volunt, aurorę
rosa comparatur aptissimè, & in Ve-
neris tutela esse sic canitur.

Ambigeres raperet ne rosis aurora ruborē,

An daret, & flores tingeret orta dies.

Ros vnus, color vnus, et vnū mane duorū,

Sideris, et floris est domina vna Venus.

*Forsan & vnus odor, sed celsior ille per
auras*

Diffatur, spirat proximus iste magis.
Cōmunis Paphiæ dea sideris, et dea floris

Præcipit vnus muricis esse habitum.

Fax ardens, & erecta vt orientis & as- *Facis symbo-
lum.*

cendentis est Solis; ita etiam amoris,
ac vitę nota creditur: hinc Veneri nō
tantum, & Cupidini tribuitur, sed e-
tiam Ilithyæ quæ parientibus adest, *Ilithyia.*

& Lucina vocabatur, id quod Ho-
merus testatur aliquoties, neq; præ-
terit Pausanias.

Quin etiam Matrem magnā, quā *Mater Magna.*
terram credebant, cum face erecta, &

tympano

tympano pingebāt: cuius sacra quot annis Megalesia principio mensis Aprilis summo cultu celebrabant Romani.

Tympanum.

Per tympanum verò quale etiam Veneris larua subiacet, terrae superficiem intelligebant aëri contiguam, quæ magis fertilis & germinabunda, animantibus vitam & alimenta supeditat. Hæc de Verni tēporis symbolis hoc loco satis.

AESTAS.

Panularua.

SEquitur Panis larua, Solis æstiuū hoc loco symbolum, quando cooperante cæli & astrorum virtute vim genitalem per orbem vniuersum distribuit, omnia prognata vegetat, & calore suo matura reddit: Semina enim mundi propellere, & diffundere credebatur Pan Deus (qui sol est) ut multis probat Macrobius, vimq; genitalem